

HAMILTON DEPRESYON DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ İÇİN YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME KILAVUZU¹

(Çeviren: Dr. T. Oral)

Bu görüşme kılavuzu Hamilton Depresyon Derecelendirme Ölçeği için yapılmıştır.

GÖRÜŞMECİ: Her madde için hazırlanmış ilk soru aynen yazıldığı gibi sorulmalıdır. Sıklıkla bu ilk soruyla her maddedeki semptomun sıklık ve ciddiyetinin derecelendirilmesi için güvenilir ve yeterli bilgi edinilebilir. Takip eden sorular semptomların daha fazla açığa çıkarılması ya da netleştirilmesi gerektiğinde kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Özgül sorular her maddeyi emin bir şekilde derecelendirmeye yetecek bilgi edinilene kadar sorulmalıdır. Bazı durumlarda gerekli bilgiyi elde edebilmek için kendi takip sorularınızı da ekleyebilirsiniz.

NOTLAR: Zaman dilimi. Görüşme soruları hastanın son bir hafta içindeki durumunu derecelendirmek gerektiğine işaret ediyorsa da, bazı araştırmacılar derecelendirmelerini son iki üç güne dayandırmak isteyebilirler. Böyle ise, sorulara "son bir kaç gün içinde" şeklinde başlanabilir.

Kilo kaybı maddesi. Bu maddenin hastanın şimdiki depresyona girmeden önceki bazal ağırlığına göre kilo kaybı olduğunda pozitif olarak değerlendirilmesi önerilir. Hasta kaybettiği kilolarını geri almaya başlamış olursa, madde pozitif olarak değerlendirilmemelidir. Bu, tekrar aldığı kilo ile birlikte hala bazal değerinin altında olsa bile, madde pozitif olarak derecelendirilmez.

"Genel" ya da "normal" şartların değerlendirilmesi. Görüşme sorularının birçoğu hastanın her zamanki ya da normal işlevlerine ilişkindir. Bazı vakalarda, örneğin; hastanın distimi veya mevsimsel duygulanım bozukluğu olduğunda, kendilerini en az bir kaç hafta boyunca iyi hissettikleri (depresif ya da yükselmiş değil) son zaman referans noktası olmalıdır.

¹ Bu metin aşağıda belirtilen ölçeğin Dr. T. Oral tarafından yapılmış çevirisidir
Williams-JB A structured interview guide for the Hamilton Depression Rating Scale Arch-Gen-Psychiatry. 1988 Aug; 45(8): 742-7

GENEL GÖRÜNÜM: Size geçen hafta hakkında bazı sorular sormak istiyorum. Geçen (gün/hafta)'dan beri kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

EĞER HASTA HASTANEDE YATMIYOR İSE: Çalışıyor musunuz?

YANIT HAYIR İSE: Neden hayır?

Geçen hafta boyunca duygusal açıdan durumunuz nasıldı?

- Kendinizi sıkıntılı ve depresyonda hissettiniz mi?
- Üzgün? Ümitsiz?
- Geçen hafta içinde kendinizi ne kadar sıklıkta her zamanki gibi hissettiniz? Her gün? Bütün gün?
- Hiç ağladığınız oluyor mu?

1. DEPRESİF (ÇÖKKÜN) RUH HALİ

(Üzüntü, ümitsizlik, çaresizlik, kendini değersiz hissetme):

1. Yok.
2. Sadece sorulduğunda belirtiliyor.
3. Kendiliğinden sözel olarak ifade ediliyor.
4. Davranışlarla ifade ediliyor. Örneğin; yüz ifadesi, duruş, ses, ağlama eğilimi.
5. HER HALİYLE; kendiliğinden, söz ve davranışlardan anlaşılıyor.

1 - 4 ARASINDA PUANLANMIŞ İSE, SORUN: Ne zamandan beri duygularınız böyle?

Geçen hafta süresince zamanınızı nasıl geçirdiniz (İşte olmadığınız zamanlar)?

- Hayatınızda normal olarak yaptığınız şeyleri yapmaya ilgi duyuyor musunuz, yoksa bunları yapmak için kendinizi zorladığınızı hissediyor musunuz?
- Daha önce yapmakta olduğunuz herhangi bir şeyi yapmayı bıraktınız mı? EVET İSE: Neden?
- Yapmayı istediğiniz ya da beklediğiniz bir şey var mı?
- **TAKİP SIRASINDA:** İlginiz normale döndü mü?

2. ÇALIŞMA VE ETKİNLİKLER

1. Zorluk yok.
2. Yetersizlik duygusu ve düşünceleri, yorgunluk ya da iş ve zevklere bağlı olarak etkinliklerde güçsüzlük.
3. Etkinlik, zevkler ya da işe karşı ilgi kaybı - hastanın doğrudan söylemesi ya da dolaylı olarak düzensizlik, kararsızlık ve kendini iş veya etkinliklere zorlama duygusu ile ifade edilmesi.
4. Etkinliklere harcanan zamanda belirgin azalma ve üreticiliğin düşmesi. Hastanın hastanede bölümde yapılması gereken günlük işler dışında hastane görevi ya da zevkler için günde üç saatten az zaman ayırması.
5. Şimdiki hastalığı nedeniyle çalışmayı durdurması. Hastanede bölümde yapılması gereken işler dışında hiçbir etkinlikte bulunmaması ya da yardım edilmeksizin bölüm işlerini yapmakta başarısız olması.

Sekse karşı olan ilginiz geçen hafta içinde nasıldı?

- (Başarınızı sormuyorum, sekse karşı olan ilginizi soruyorum. Seksi ne kadar düşünürsünüz?)
- Depresyona girmeden önceki durumunuzdan beri sekse karşı olan ilginizde herhangi bir değişim oldu mu?
- Seks üzerinde fazla düşündüğünüz bir şey mi? **HAYIR İSE:** Bu sizin alışmadığınız bir durum mu?

3. GENİTAL SEMPTOMLAR

(libido kaybı, menstrual bozukluklar gibi)

1. Yok
2. Hafif
3. Şiddetli

<p>İştahınız Geçen hafta içinde nasıldı?</p> <ul style="list-style-type: none"> • (Her zamanki iştahınız ile karşılaştırıldığında nasıl?) • Yemek yemek için kendinizi zorlamak durumunda kaldınız mı? • Başka kimseler sizi yemeye zorlamak durumunda kaldılar mı? 	<p>4. SOMATİK SEMPTOMLAR – GASTROİNTESTİNAL</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hiç biri yok. 2. İştah kaybıyla birlikte başkalarının ısrarı olmaksızın yeme. 3. Zorlanmadan yemek yemede güçlük.
<p>Bu depresyon başladığından beri hiç kilo kaybettiniz mi?</p> <ul style="list-style-type: none"> • EVET İSE: Ne kadar? • EMİN DEĞİLSE : Elbiselerinizin üzerinizde daha bol durduğunu hiç düşündünüz mü? • TAKİP SIRASINDA : Kaybettiğiniz kilolardan hiç geri aldığınız oldu mu? 	<p>5. KİLO KAYBI (A ya da B'yi derecelendirin) A - Özgeçmişini değerlendirirken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kilo kaybı yok 2. Şimdiki rahatsızlık ile ilgili olası kilo kaybı 3. Kesin kilo kaybı (hastaya göre) 4. Ölçülmedi <p>B - Gerçek kilo değişimi bölüm çalışanları tarafından haftalık olarak değerlendirildiğinde:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Haftada 500 gramdan az kilo kaybı 2. Haftada 500 gramdan çok kilo kaybı 3. Haftada 1 kg.'dan çok kilo kaybı 4. Ölçülmedi
<p>Geçen haftadan beri uykunuz nasıl?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geçenin başlangıcında uykuya dalmakta güçlük çektiğiniz oldu mu? (Yatağa girdikten hemen sonra uykuya dalmanız ne kadar zamanınızı alıyor?) • Bu hafta içinde kaç gece uykuya dalmakta güçlük çektiniz? 	<p>6. UYKUSUZLUK (Başlangıç)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uykuya dalmakta güçlük çekmez 2. Sıklıkla uykuya dalma güçlüğü yakınmaları - yani ½ saatten fazla 3. Her gece uykuya dalma güçlüğü yakınmaları
<p>Geçen hafta süresince, Geçenin ortasında uyandığınız oldu mu? EVET İSE :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yataktan kalkar mısınız? Kalkarsanız ne yaparsınız? (Sadece tuvalete mi gidersiniz?) • Yatağa geri döndüğünüzde hemen uykuya dalabiliyor musunuz? • Bazı geceler uykunuzun huzursuz ve rahatsız olduğunu hissediyor musunuz? 	<p>7. UYKUSUZLUK (Orta)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zorluk yok 2. Gece süresince huzursuz ve rahatsız olmaktan yakınmalar 3. Gece boyunca uyanma (tuvalet haricinde yataktan kalkma)
<p>Geçtiğimiz hafta içinde sabah uyandığınız son saat nedir?</p> <ul style="list-style-type: none"> • EĞER ERKEN İSE: Bu bir çalar saat ile mi oldu yoksa kendiniz mi uyandınız? Depresyondan önce genellikle uyanış saatiniz neydi? 	<p>8. UYKUSUZLUK (Geç)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zorluk yok 2. Sabahın erken saatlerinde uyanır fakat uykuya tekrar dönebilir 3. Yataktan kalkarsa tekrar uykuya dalmakta başarılı olamaz

<p>Geçtiğimiz hafta içinde enerjiniz nasıldı?</p> <ul style="list-style-type: none"> Kendinizi sürekli yorgun hissettiğiniz oldu mu? Bu hafta içinde hiç sırt ağrısı, baş ağrısı ya da kas ağrısı çektiniz mi? Bu hafta kaslarınızda, başınızda ya da sırtınızda bir ağırlık hissettiniz mi? 	<p>9. SOMATİK BELİRTİLER (GENEL)</p> <ol style="list-style-type: none"> Hiç biri yok Kaslarda, basta ya da sırtta ağırlık. Baş, sırt ve kas ağrıları. Enerji kaybı Herhangi kesin bir belirti
<p>Geçen hafta içinde kendinizi özellikle eleştirdiğiniz oldu mu, bazı şeyleri yanlış yaptığınızı veya başkalarını üzdüğünüzü hissettiniz mi? EVET İSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> Düşünceleriniz nelerdi? Yaptığınız ya da yapamadığınız herhangi bir şey hakkında suçluluk duygusuna kapıldığınız oldu mu? Bu depresyona herhangi bir şekilde kendi kendinize sebep olduğunuzu düşündünüz mü? Hasta olmakla cezalandırıldığınızı hissediyor musunuz? 	<p>10. SUÇLULUK DUYGULARI</p> <ol style="list-style-type: none"> Yok. Kendini suçlama, başka insanları üzdüğü düşüncesi. Geçmişteki hatalar ya da günahlar üzerinde sürekli düşünme veya suçluluk duyguları. Hastalığın bir ceza olduğu düşüncesi. Suçluluk hezeyanları. Suçlayıcı veya yericisi sesler işitme ve/veya görsel varsanılar.
<p>Geçen hafta "hayat yaşamaya değmez" ya da "ölsem de kurtulsam" diye düşündüğünüz oldu mu?</p> <ul style="list-style-type: none"> Kendinize zarar vermeyi ya da yaşamınızı sonlandırmayı düşündünüz mü? <p>EVET İSE: Ne hakkında düşündünüz? Kendinize gerçekten zarar verecek bir şey yaptınız mı?</p>	<p>11. İNTİHAR</p> <ol style="list-style-type: none"> Yok. Hayatın yaşamaya değer olmadığını düşünmesi. Olmuş olmayı istemesi ya da kendisi için olası bir olumu düşünmesi. Suisidal düşünce ve davranışlar. İntihar girişimi
<p>Geçen hafta içinde kendinizi özellikle gergin ve huzursuz hissettiniz mi?</p> <ul style="list-style-type: none"> Küçük, önemsiz şeyler; sıradan bir zamanda üzülmeceğiniz şeyler hakkında çok üzüldüğünüz oldu mu? <p>EVET İSE: Örneğin nasıl?</p>	<p>12. PSİŞİK KAYGI</p> <ol style="list-style-type: none"> Güçlük çekmez Nedensiz gerginlik ve aşırı sinirlilik Çok küçük şeylere üzülmeye Konuşmada veya yüzde belirgin endişeli tutum Sorulmadan korkularını açıklama
<p>Geçen hafta içinde sizde az sonra söyleyeceğim fiziksel şikayetlerden biri oldu mu?</p> <ul style="list-style-type: none"> LİSTEYİ OKUYUN: CEVAP İÇİN HER BİRİNDEN SONRA 6 SANİYE ARA VERİNİZ. Bu belirtilerden sizi geçen hafta rahatsız etmiş olanın şiddeti neydi? <p>(Ne kadar sürdüler ve hangi sıklıkta duyduunuz?)</p> <ul style="list-style-type: none"> NOT: BU BELİRTİLER AÇIKÇA BİR İLACIN YAN ETKİSİ İSE MADDEYİ DERECELENDİRMEYİN. (ÖRNEĞİN; AĞIZ KURULUĞU VE İMİPRAMİN) 	<p>13. SOMATİK KAYGI (Kaygının fizyolojik belirtileri)</p> <p>GI - Ağız kuruluğu, gaz, hazımsızlık, ishal, kramplar, geçirme, CV - Kalp çarpıntısı, baş ağrısı, Solunum - Hiperventilasyon, iç çekme, Sık sık tuvalete gitme, Terleme):</p> <ol style="list-style-type: none"> Yok Hafif Orta Şiddetli Hareketleri engelleyici derecede

<p>Geçen hafta içinde düşüncelerinizi vücudunuzun çalışması ve fiziksel sağlığınız üzerine ne kadar yoğunlaştırdınız?</p> <ul style="list-style-type: none">• (Normal düşünüşünüzle karşılaştırıldığında)• Çok fazla fiziksel şikayetiniz olur mu?• Aslında kendi kendinize yapabileceğiniz bir şey için yardım istediğinizi fark ettiniz mi? <p>EVET İSE: Ne gibi örneğin? Bu ne kadar sıklıkta oldu?</p>	<p>14. HİPOKONDİRİ</p> <ol style="list-style-type: none">1. Mevcut değil2. Bedenine yönelme3. Sağlıkla ilgili olarak çok düşünme4. Sık şikayetler, yardım isteme vs.5. Hipokondrik sanrılar
--	--

<p>GÖZLEME DAYANAN DEĞERLENDİRME</p>	<p>15. İÇGÖRÜ</p> <ol style="list-style-type: none">1. Depresyonda ve hasta olduğunu ya da şu anda depresyonda olmadığını kabul ediyor.2. Hastalığı kabullenmekle birlikte nedenlerini kötü yemeklere, iklime, çok çalışmaya, virüse, dinlenmeye olan gereksinime vs.ye atfediyor.3. Hasta olduğunu kesinlikle inkar ediyor.
---	---

<p>GÖRÜŞME SIRASINDAKİ GÖZLEME DAYANAN DEĞERLENDİRME</p>	<p>16. YAVAŞLAMA (Düşünce ve konuşmanın yavaşlaması; konsantre olma yeteneğinde bozulma; motor aktivitenin azalması):</p> <ol style="list-style-type: none">1. Normal düşünme ve konuşma2. Görüşmede hafif yavaşlama3. Görüşmede açıkça yavaşlama4. Görüşmenin zorlukla yapılması5. Tam stupor
---	---

<p>GÖRÜŞME SIRASINDAKİ GÖZLEME DAYANAN DEĞERLENDİRME</p>	<p>17. AJİTASYON</p> <ol style="list-style-type: none">1. Yok2. Yerinde duramama3. El, saç vb. şeylerle oynama4. Yerinde duramayacak kadar hareketlilik5. Elleri ovuşturma, tırnak yeme, saç çekme, dudak ısırma.
---	--

<p>TOPLAM 17 MADDE HAMILTON DEPRESYON SKORU:</p>	<p>.....</p>
---	--------------

<p>Geçen hafta,günün belirli herhangi bir zamanında -sabah ya da akşam- kendinizi daha iyi ya da daha kötü hissettiğiniz oldu mu?</p> <ul style="list-style-type: none"> • EĞER DEĞİŞİKLİK VARSA: Kendinizi ne kadar "daha kötü" hissediyorsunuz? • (SABAH YA DA AKŞAM)? • EĞER EMİN DEĞİLSE: Bir parça mı kötü, yoksa çok daha mı kötü? 	<p>18. GÜN İÇİ DEĞİŞİM</p> <p>A. Belirtiler sabah ya da akşam daha kötü olduğunda not edin. Gün içi değişim yoksa hiç birini işaretlemeyin.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Değişim yok ya da şu anda depresyonda değil 2. Sabahları daha kötü 3. Akşamları daha kötü <p>B. Mevcut bulunduğunda, değişimin şiddetini işaretleyiniz.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yok 2. Hafif 3. Şiddetli
<p>Geçen hafta içinde birden her şeyin gerçek olmadığı, bir rüya içinde olduğunuz ve diğer insanlardan tuhaf bir şekilde farklı olduğunuz duygusuna kapıldınız mı? Boşlukta olma duygunuz oldu mu? EVET İSE: Ne kadar kötüydü? Bu hafta ne sıklıkta oldu?</p>	<p>19. DEPERSONALİZASYON VE DEREALİZASYON (Gerçek olmayan duygular ve nihilistik düşünceler):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yok 2. Hafif 3. Orta 4. Şiddetli 5. Engelleyici biçimde
<p>Geçen hafta birinin size zor anlar yaşatmaya ya da zarar vermeye çalıştığını hissettiniz mi?</p> <ul style="list-style-type: none"> • HAYIR İSE: Hiç arkanızdan konuşulduğu izlenimine kapıldınız mı? • EVET İSE: Bana bundan söz eder misiniz? 	<p>20. PARANOİD BELİRTİLER</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hiç biri 2. Şüpheli 3. Referans fikirler 4. Kötülük görme ya da referans hezeyanları
<p>Geçen hafta tekrar tekrar yapmak zorunda kaldığınız bazı şeyler oldu mu, kapının kilidini defalarca kontrol etmek gibi? EVET İSE: Bir örnek verebilir misiniz?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Size hiç anlam ifade etmeyen ama zihninizden atamadığınız düşünceleriniz var mı? <p>EVET İSE: Bir örnek verebilir misiniz?</p>	<p>21. OBSESSİF KOMPULSİF BELİRTİLER</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yok 2. Hafif 3. Şiddetli
<p>TOPLAM 21 MADDE HAMILTON DEPRESYON SKORU</p>	<p>.....</p>